ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣਨ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨਜ.

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11887 ਦੀ 2018)

ਦਸੰਬਰ 06, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ

ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1963:

ਧਾਰਾ 3(3) – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ – ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ/ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਿਰਫ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ – ਕੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ; ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ/ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਥਾ ਜਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ – ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਿਯਮਾਂ, 1961 ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ – ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕ□ਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ।

ਧਾਰਾ 3(3) – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ – ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਸ਼ਬਦ – ਕੀ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ।

ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ – ਫੈਸਲਾ: ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(8) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ" ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ – ਧਾਰਾ 3(8)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ" ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਜਾਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸੌਂਪਣਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ – ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 – ਧਾਰਾ 3(8)।

ਧਾਰਾ 3(8) – ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ; ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਿਯਮ 4(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੂਲ 4(8) ਨਾਲ਼ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਇਹ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(8) ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1961 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਟਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ – ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ, 1965।

ਧਾਰਾ 3(8) – ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ – ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ – ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3(8) – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 5(iv) – ਟਿਕਾਊਤਾ ਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 77(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨਯ.

ਧਾਰਾ 12 – ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ – ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 12(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ – ਜਦੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੋਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 12(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਉੱਤੇ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਸੰਘ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1963 “ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ” ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਪਈ। ਧਾਰਾ 3(8) ਦੇ 1897 ਐਕਟ ਨੇ “ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ” ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3(8)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ “ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਰਥ” ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਧ-ਵਿਰਾਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ “ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ”। ਧਾਰਾ 3(8) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ “ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਰਥ”, ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ, ਅਗਲਾ ਮੁਹਾਵਰਾ “ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨਯਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਰ ਇੱਕ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਇੱਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਨਾਮਕਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 3(8)(ਬੀ)(iii) ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਤਦ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 4(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਨਿਯਮ 48 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਿਧ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਅਤੇ

ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੰਕਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੰਕਸ਼ਨ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3(8)(b)(iii) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ" ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ। [ਪੈਰਾ 15][11-B-E, G-H; 7.12-A-B]

1.2 ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਲਾਜ਼ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ "ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ"। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ 1897 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8)(b) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 18]

1.3 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ" ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। 1897 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8)(b) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ" ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਜਾਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਤਦ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਫੰਕਸ਼ਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੌਂਪ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸੰਘੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ।

ਜਗਜੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (1976) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 942 : [1976] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 809 ; ਬਲੈਕ ਡਾਇਮੰਡ ਬੇਵਰੇਜਿਜ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਸੈਂਟਰਲ ਸੈਕਸ਼ਨ, ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਵਿੰਗ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 458 : [1997] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 133 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1 ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਤ: ਨਾਮਜਦ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਤ: ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦੇ

ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

2.2 ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਇਹ ਸੰਸਦ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਹ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਕਤ ਸਥਾਪਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜਦ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ' ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ 4(2) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਮਜਦ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 48 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 42(ਏ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਿਯਮ 48 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 28]

2.3 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਨਿਯਮ, 1961 ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਕੈਬਿਨੇਟ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1961 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 32-33]

3. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਥਰਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239A ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1962 ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਅਨੁਚਛੇਦ 239A ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਖੁਦ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ [ਪੈਰਾ 54][734-ਬੀ-ਐਚ; 735-ਏ-ਡੀ] ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ.1 ਦਾ 1964 ਏਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 745; ਕੇਸਵਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225; [1973] ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 1; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1977) 3 ਐਸਸੀਸੀ 592; [1978] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1; ਐਸ.ਆਰ. ਬੋਮਮਈ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1994) 3 ਐਸਸੀਸੀ [1994] 2 ਐਸਸੀਆਰ 644 ; ਕੁਲਦੀਪ ਨਾਇਅਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2006) 7 ਐਸਸੀਸੀ 1; [2006] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 1; ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2017) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1; [2016] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1; ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 8 ਐਸਸੀਸੀ 501; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਓਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441; [1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 659 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4.1 ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉੱਚ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਵਾਇਤਾਂ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਦੀ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 68]

4.2 ਟੈਸਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 'ਮਿਸਾਲ ਕੀ ਹਨ', ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲਜੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਸਰਕਾਰ, ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕੋ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇ. ਪਰ ਸਾਲ 1995 ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਫ਼ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਇਕ ਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਕ ਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚੀਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ LG ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਣਾਇਆ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2011 ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਜੀ. ਪਰ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਪੂਰਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ। [ਪੈਰਾ 83][748-C-E]

4.3 ਦੂਸਰਾ ਟੈਸਟ ਜੋ ਕਿ "ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ", ਉੱਦੋਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਚੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਤਰੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3)। ਕੋਈ ਇਕਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਚੀਫ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਤਰੀ. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚੀਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਨਾਂ ਮੰਗੋ/ LG ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/LG ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਾਮਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਵ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਐਕਟ, 1963. ਉਹ ਉਦਾਹਰਣ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ LG ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਗੁਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਕਸਰਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿਮਾਹੀ ਤੋਂ ਇਨਪੁਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਐਲ.ਜੀ. [ਪੈਰਾ 84][748-F-H; 749-ਏ-ਸੀ]

4.4 ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਾਲ ਹੈ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ (3) ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਵਪਾਰਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ, 1961 ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੋਈ ਸਥਾਪਿਤ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਸੰਮੇਲਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਲਈ ਨਾਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ. [ਪੈਰਾ 87-88][750-C-E]

ਯੂ.ਐਨ.ਆਰ. ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ (1971) 2 SCC 63 : [1971] ਸਪਲਾਈ. SCR 46 ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ-ਆਨ- ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (1993) 4 SCC 441 : [1993] 2 Suppl. SCR 659; ਖਪਤਕਾਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2009) 9 SCC 648 : [2009] 13 SCR 664 – ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਏ.ਵੀ. ਦੁਆਰਾ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ" ਡਾਇਸੀ; ਸਰ ਕੈਨੇਥ ਵ੍ਹੀਅਰ ਦੁਆਰਾ "ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨ" - ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

5.1 ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਹਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਿਫਾਰਸ਼. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ। ਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ. ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 77(3) ਕੇਂਦਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰ। [ਪੈਰਾ 90][751-A-C]

5.2 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 77(3) ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਰੁਟੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5(iv) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਬਲਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6.1 ਅਨੁਚਛੇਦ 239A ਜੋ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, (i) ਚਾਹੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ; (ii) ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਧੇ ਚੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਤੀਹ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੀਧੇ ਚੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ, ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਾ ਕਰਨ

ਅਤੇ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਕਰੇਗਾ। "ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

6.2 ਧਾਰਾ 12(1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਉਪਸਥਿਤ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਜਦੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਉਪਸਥਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੋਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 12(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 12(1) "ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਉੱਤੇ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤ ਹੈ। ਹੋਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਪਸਥਿਤ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਿੱਚ, ਸਪੀਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੋਟ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨਿਸਕਰਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਮੇਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4), ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ "ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ", ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1976] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 809 ਪੈਰਾ 16 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1974] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 133 ਪੈਰਾ 19 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1973] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 39 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1978] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 41 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1984] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 644 ਪੈਰਾ 43 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2006] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 45 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2016] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 46 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2018] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 501 ਪੈਰਾ 48 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659 ਪੈਰਾ 63 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1971] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 46 ਪੈਰਾ 69 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 664 ਪੈਰਾ 85 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11887 ਦਾ 2018.

ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 22.03.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 16275 ਦਾ 2017.

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11888 ਦਾ 2018.

ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਹਮਦ, ਮਿਸ ਨਗਮਾ ਇਮਤਿਆਜ਼, ਐਂਟੋਨੀ ਆਰ.ਜੁਲੀਅਨ, ਮਿਸ ਲੁਬਨਾ ਨਾਜ਼, ਵਿਕਰਮਾਦਿਤਿਆ ਸਿੰਘ, ਮੈਸਰਜ਼. ਇਕੁਇਟੀ ਲੈਕਸ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਮਿਸ ਅਨੁਸ਼ਾ ਨਾਗਰਾਜਨ, ਮਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਿਗਿਆ ਬਾਘੇਲ, ਮਿਸ ਰੰਜੀਤਾ ਪੋਥਰਾਜਤ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਠਾਕਰ, ਰਾਘਵ ਟੈਂਕਾ, ਕੋਸ਼ਿਮ ਜੈਨ, ਅਦਿਸੇਸ਼ਾ, ਨਿਤਿਗਿਆ, ਮਿੰਨੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਐਮ. ਵੈਕੁੰਠਨਾਥਸਾਮੀ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਸੀਜ਼ਰ, ਐਸ. ਗੌਥਮਨ, ਮਿਸ ਸ਼੍ਰੱਦਾ ਦੇਸਮੁਖ, ਬੀ. ਵੀ. ਬਾਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਵੀ. ਜੀ ਪ੍ਰਗਾਸਮ, ਐਸ. ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਮਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਨ, ਐਸ. ਮਨੁਰਾਜ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਏ. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

. ਇਹ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 22.03.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ,

ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 (ਇਸਨੂੰ "ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ),

ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

2.1 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ VIII ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1962 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ "ਕੁਝ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।" ਅਨੁਚਛੇਦ

239ਏ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਚੁਣੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਨੂੰ ਜੋੜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਸੰਸਦ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ,

1963 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

2.2 ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਧੀਰੇ-ਧੀਰੇ, ਕਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2(b) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ" ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2) ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤੀਹ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.3 ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਤੀਹ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ 2016 ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਜਿਸ ਨੇ ਤੀਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਸੀਟਾਂ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਨੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 16725 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨਜ. ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਡਲਸ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੰਡਲਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੈਂਡੇਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 27.06.2017 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ 23.06.2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਸਾਮੀਨਾਥਨ, ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਜੀ. ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਸੇਲਵਗਨਾਬਥੀ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 23.06.2017 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 18788 ਦੇ 2017 – ਐਸ. ਧਨਲਕਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

"ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਮੈਂਡੇਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਬਿਅਰਿੰਗ ਰੈਫ. ਨੰ. ਐਫ.ਨੰ.ਯੂ-11012/1/2014- ਯੂ.ਟੀ.ਆਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 23-06-2017 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਾਲ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ".

2.4 13.11.2017 ਨੂੰ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 13.11.2017 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 29591, 29592 ਅਤੇ 29593 ਦੇ 2017 ਸਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਯਾਨੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16275 ਦੇ 2017, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 18788 ਦੇ 2017 ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 29591, 29592 ਅਤੇ 29593 ਦੇ 2017 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 22.03.2018 ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16275 ਦੇ 2017 ਅਤੇ 18788 ਦੇ 2017 ਜੋ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 23.06.2017 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 29591, 29592 ਅਤੇ 29593 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪਰ ਸਹਿਮਤ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਸੁੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੀ:

"ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 16275 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਵਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਤੇ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 18788 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਪਿੱਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਐਮ.ਐਲ.ਏ.

ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 29591 ਤੋਂ 29593 ਦੀ 2017 ਹਨ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਟ੍ਰੈਜੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਦਨੁਸਾਰ, ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਵਿਵਿਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

2.5 ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਕਿ 22.03.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਨਨ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਐਸ. ਧਨਲਕਸ਼ਮੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16275 ਦੀ 2017 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 18788 ਦੀ 2017 ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰਬਰ 29591, 29592 ਅਤੇ 29593 ਦੀ 2017 ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ 23.11.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

3. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਤੋਂ ਨਾਮ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਿਓ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਜਦੋਂ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ, ਤਾਂ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਦੋਂ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਲਾਹ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 23.06.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ 1963 ਦੇ ਐਕਟ, ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੈ

ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ

ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 1963, ਬਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਯਮ 4 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮਗਰੋਂ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4(2) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 4(8) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 4(2) ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੁੰਝਲ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ 4(2) ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਇ IV ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਪਵੇਗਾ।

5. ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਵਾਦ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ (i) ਬਜਟ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ, ਅਤੇ (ii) ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਉੱਤੇ ਵੋਟਿੰਗ। ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਐਸਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਤਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ, 1963 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239ਏ ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘੀ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਐਕਟ, 1963 ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ, ਜੋ ਸਲਾਹ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਲਾਹ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਕਟ, 1963 ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ "ਸਲਾਹ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਐਕਟ,

1963 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਰਾਸਰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ। ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

7. ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ ਹੈ।

ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵੇਂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਘੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਐਮ.ਐਲ.ਏ.ਜ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੇ ਐਕਟ, 1963 ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਚੁਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

9. ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 46 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗਾ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 46 ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 239ਏ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਹਿਰਵਾਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰਟੀਕਲ 239ਏ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

11. ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 239 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਤੇ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਅਧੀਨ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ.

12. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

13. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਉਭਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਾ ਹੈ:

(1) ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਦਦ 'ਤੇ?

(2) ਕੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 1963 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਿਯਮ 18 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਜਿਸ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ)?

(3) ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(4) ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਕਿ ਛੇ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ?

(5) ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ/ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜਦਗੀ ਸਿਰਫ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

(6) ਕੀ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 5(iv) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸਹਿਣਯ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ?

(7) ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ (i) ਬਜਟ ਅਤੇ (ii) ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ, ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ?

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1

14. ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਵਰਤੀ ਗਈ “ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ” ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ, 1963 “ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ” ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) “ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ” ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3(8) ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“3(8) “ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ” ਹੋਵੇਗੀ,—

(a) .....

(b) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ,—

(i) .....

(ii) .....

(iii) ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ...

ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਯਣਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨਯ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ;

15. ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਮਤਲਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ"। ਸੈਮੀ-ਕੋਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਵਾਕੰਸ਼ ਹੈ "ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ"। ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ 3(8) ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਸ਼ਬਦ “ਮਤਲਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ”, ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ, ਅਗਲਾ ਵਾਕੰਸ਼ “ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ, ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਵਿਧਾਨ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਹਰੇਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8)(b)(iii) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖੇਤਰ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਟੀਕਲ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ P1 ਵਜੋਂ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(2) ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਿਯਮ 48 ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਉਹ ਹਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: (i) ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ; (ii) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਪੁਡੂਚੇਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ, ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ/ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ; (iii) ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ; (iv) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ। ਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ 239 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਬੰਧ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ। ਕੇਂਦਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8)(b)(iii), ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰ ਅਗਲੇ ਸਮੀਕਰਨ

"ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ" 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ. ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (1976) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 942 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਬਿਹਾਰ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਆਨ ਪੈਸੇਂਜਰਸ ਅਤੇ ਗੁੱਡਸ (ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਗਏ) ਐਕਟ, 1961 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ “ਮਾਲਕ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹੈ:-

“11.ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ “ਮਾਲਕ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ ‘ਮਾਲਕ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਲਈ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1939 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ ਤੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇ।”

17. ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ‘ਮਾਲਕ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ ਤੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਟੈਕਸ ਆਨ ਗੁੱਡਸ (ਰੋਡ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਗਏ) ਐਕਟ, 1962 ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਵਿਚਾਰਣ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, “ਆਪਰੇਟਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਪਰਮਿਟ ਵਿੱਚ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ ਤੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਬੁਕਿੰਗ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜੋ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲੈਣਗੀਆਂ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲਕ ਹੋਣਗੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਹੋਣ ਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 19 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"19. "ਮਾਲਕ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਬੁਕਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਹਨ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਹੋਏ। ਮਾਲਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਜੋਰ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਮਿਟ ਹੀ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਲ ਭਾੜਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਵੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ" ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਫਿਲਹਾਲ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

21. "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਮਾਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਕੈਰੀਅਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬੇਲੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੈਨੇਜਰ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰ

ਰਿਹਾ ਹੈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।"

18. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਇਸ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ "ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੰਦਰਭ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 20 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"20. ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮੱਤਲਬ ਸਿਰਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੰਦਰਭ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ "ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ"; ਜਾਂ "ਜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਹੋਵੇ"; ਜਾਂ "ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਯੋਗਤਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। "ਸੰਸਦ ਘੱਟ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਗੀ," ਲਾਰਡ ਮੈਕਨਾਗਟੇਨ ਨੇ ਵਹਿਰੇਟਸ਼ਾਲ ਕੋ. ਬਨਾਮ ਬੈਲਮੇ (1899) 4 ਏਸੀ 22 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਇਸਦੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਉਲਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਨਿਜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਤਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।" ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕ ਡਾਇਮੰਡ ਬੇਵਰੇਜਿਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਸੈਂਟਰਲ ਸੈਕਸ਼ਨ, ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਵਿੰਗ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1998) 1 ਐਸਸੀਸੀ 458 ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ "ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਹੈ:-

"2 (ਡੀ) 'ਵਿਕਰੀ-ਮੁੱਲ' ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ, ਬਣਾਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸੂਚਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਧਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰਕਮ, ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਕਦ ਛੂਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਕੇ, ਪਰ ਸੂਚਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪੈਕਿੰਗ ਲਈ ਕੰਟੇਨਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

20. ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ 'ਵਿਕਰੀ-ਮੁੱਲ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਧਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“7.ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ “ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਅਰਥ” ਅਤੇ “ਸ਼ਾਮਲ” ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ 'ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸਧਾਰਣ, ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ “ਸ਼ਾਮਲ” ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸੁਥਰੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ ਤੇ

ਕ੍ਰੇਜ਼ (7ਵੀਂ ਐਡੀ., 1214) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

“ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ..... ਲਾਰਡ ਸੈਲਬੋਰਨ ਨੇ ਰੌਬਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਬਾਰਟਨ-ਐਕਲਸ ਲੋਕਲ ਬੋਰਡ ਏ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 801 ਤੇ ਕਿਹਾ:

‘ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸਧਾਰਣ, ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ, ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਇਹ ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।’”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਭਾਗ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਆਪਣਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਹੀ ਹਨ ਜੋ ਜੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਪੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੁਗਰ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (1978) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 271 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੁਗਰ ਮਿਲਜ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ "ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼" ਵਾਂਗ "ਫਰੇਟ ਚਾਰਜਿਜ਼" ਨੂੰ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ" ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਧਾਰਾ 3(8)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ" ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਜਾਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਅਰਥ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸੰਘੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਹੀਂ। ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2

22. ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 1963 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ) ਦੇ ਨਿਯਮ 4(2) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 48 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਿਯਮ 4(2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 2(6) ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ: "ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ

ਸਰਕਾਰ"। ਨਿਯਮ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 4 ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ:

“4.(1) ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਆਇ III ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਾਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਧਿਆਇ 4 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਧਿਆਇ 5 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

23. ਨਿਯਮ 4(1) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 44 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1963 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 44(1) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“44. ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ। (1) ਹਰੇਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਇਸਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਤੁਰੰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਲੱਗੇ।

[b x x x x]'

24. ਸੈਕਸ਼ਨ 44(1) ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ “ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਏ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਡੁਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

25. ਨਿਯਮ 4(2) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(1) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 48 ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 48 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

> "48. ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ

ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ,

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕੈਂਸਲ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ

ਉਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ।"

26. ਨਿਯਮ 48 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕੈਂਸਲ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 2(f) ਵਿੱਚ "ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ" ਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰੇ।

27. ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਲੇਖ 239A ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

28. ਲੇਖ 239(ਏ)(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਹੀ 1963 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਤੀਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖ 239ਏ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਕਤ ਸਥਾਪਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ 4(2) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 48 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਪਰਾਮਰਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਿਯਮ 4(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਿਯਮ 48 ਦੇ ਨਾਲ। ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਲੇਖ 239ਏ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

29. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਲੇਖ 171 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਲੇਖ 77 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਗੇ"। ਲੇਖ 77(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵੰਡ) ਨਿਯਮ, 1961 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ) ਨਿਯਮ, 1961 ਬਣਾਏ ਹਨ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਉਪ-ਨਿਯਮ (1), ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹਨ:

"2. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵੰਡ – ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਵਿਭਾਗ, ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਥੇ 'ਵਿਭਾਗ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।" 3. ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ -

(1)ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2), (3) ਅਤੇ (4)।

xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx.

30. ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ "ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲਯ (ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲਯ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ ਤੋਂ ਈ ਤੱਕ ਕਈ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਬੀ ਹੈ "ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ (ਰਾਜਯ ਵਿਭਾਗ)। ਸਿਰਲੇਖ (III) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 7 ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲਯ, ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"(III) ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

7. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ:

(ਅ) xxx xxx xxx

(ਬ) ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ:

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1963 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਰਾਲਯ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਛੱਡ ਕੇ।"

31. ਪੈਰਾ 7(ਬੀ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1963 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ, 1963 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸਮੇਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲਯ, ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲਯ, ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ) ਨਿਯਮ, 1961 ਬਣਾਏ ਹਨ। (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ) ਨਿਯਮ, 1961 ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"3. ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ. - ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਕੈਬਿਨੇਟ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1961 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੰਤਰੀ-ਇਨਚਾਰਜ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

32. ਇਸ ਲਈ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾ

ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਕੈਬਿਨੇਟ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ-ਇਨਚਾਰਜ ਯਾਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

33. ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਵੰਟਨ) ਨਿਯਮ, 1961 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ) ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3

ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ?

34. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਲੰਬੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਯੂਐਸਏ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਜਰਮਨੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮਸੌਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਸੋਚਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਘੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਐਸਏ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇਕਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਯੂਨਿਟਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ। 04.11.1948 ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ, ਵੌਲਿਊਮ VII ਪੇਜ 33 'ਤੇ, ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਿਟਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ:(1) ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਸਰਬੋਚਤਾ ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਸੰਪ੍ਰਭੁ ਰਾਜਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (1) ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ (2) ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪ੍ਰਭੁ ਹੋਣਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੋਹਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ। ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੋਹਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਹਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਪੇਰੀਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਪ੍ਰਭੁ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ....."

35. ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਯੋਗ ਅੰਤਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਫੈਡਰਲ ਸਿਸਟਮ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕੀ, ਇੱਕ ਚਟਾਈ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਬਿਨਾਂ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੇ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ। ਸਾਡਾ ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਨਿਟਰੀ ਜਾਂ ਫੈਡਰਲ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਿਆਂ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ-

".....ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਖਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪ੍ਰਭੁਤਾ ਦੀ ਵੰਡ, ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ (1) ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ.....

36. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

37. ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 25.11.1949, ਵੌਲ. XI ਪੇਜ 976 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ:-

"ਇੱਕ ਹੀ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਤਿਸ਼ਿਓਕਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ। ਸੰਘੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਕਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਮੁੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

38. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਤ-ਜੱਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ 1964, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਐਸ.ਸੀ. 745 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਤਰਣ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 39 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"39. ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਕੋਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪਣੇ ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਰਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਆਪਣੇ ਅਸਾਇਨ ਕੀਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੇਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਕੋਲ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

39. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸਵਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੇ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, (1973) 4

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 225 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਯਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਕਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਜਦੋਂ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

40. ਸ਼ੇਲਤ ਅਤੇ ਗਰੋਵਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਜਦੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਸ ਹਨ। ਪੈਰਾ 486 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਕੇਸਵਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਕੇਸ, ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 408-489)

"486. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਸ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਧਾਰਨਾ ਸੰਘ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਕੋਲ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਕੇਸ. ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਸੀ.ਜੇ. ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 1964 (35) ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹੋਣ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ।"

41. ਫਿਰ ਇੱਕ ਸੱਤ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1977) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 592 ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਐਮ.ਐਚ. ਬੇਗ, ਸੀ.ਜੇ., ਜਦੋਂ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪੈਰਾ 57 ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 622)

"57. ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਡਾਈਸੀ ਨੇ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ: ਪਹਿਲੀ, 'ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਕੈਂਟਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਲੋਨੀਆਂ, ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਥਾਨਕਤਾ, ਇਤਿਹਾਸ, ਨਸਲ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੇ ਨੇੜੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦੀ ਛਾਪ ਝੱਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ'; ਅਤੇ, ਦੂਜੀ, ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ 'ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਹੋਣਾ'। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਇਕਜੁਟ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਿਨਾਂ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ, ਜੇ ਇਕਜੁਟ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਸਮੂਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟਰੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਰਾਜ "ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਯੁਕਤੀ ਹੈ"। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦੇਣ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਫੈਡਰਲ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਨਵਿਤ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।"

42. ਅੱਗੇ ਪੈਰਾ 60 ਵਿੱਚ ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 623)

“60. ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ: (ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 623)

“60. ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਫੈਡਰਲ ਹੈ “ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਹਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ", ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੇ "ਸਖਤ ਸਾਂਚੇ" ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਲੇਬੰਦ ਸੀ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਥਾਪਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ 'ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ' ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ।"

"43. ਇੱਕ ਨੌ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲਿਆ ਸੀ ਐਸ.ਆਰ. ਬੋਮਮਈ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (1994) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਅਹਮਦੀ, ਜੇ. ਨੇ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨੇ 68-69)

"14. ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਫੈਡਰਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਅਸਲ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਡਾਈਸੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਯੁਕਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਏਕਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਇੱਕ ਅਵਧਾਰਣਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੂਲ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਣ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੰਡਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਸੰਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਅਹਮਦੀ, ਜੇ. ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ "ਅਰਧ-ਫੈਡਰਲ" ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਡਰਲ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵੱਲ ਜਿਆਦਾ ਝੁਕਾਉ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

"44. ਬੀ.ਪੀ. ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਉਪ-ਮਹਾਦੀਪ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਪੈਰਾ 275 ਅਤੇ 276 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸ.ਆਰ. ਬੋਮਮਈ ਮਾਮਲਾ, ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨੇ 215-17)

"275. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਲਈ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਫੈਸਲਾ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੀ ਵਿਭਿੰਨ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੈ ਇੱਕ ਲੋੜ. ਕੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ। ਹੋਰ ਸਭ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁਖੀ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਐਂਟਰੀਆਂ 2, 13, 17, 23, 24, 26, 27, 32, 33, 50, 57 ਅਤੇ 63 ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੱਦ ਤੱਕ. ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ III) ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ। ਬਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। 42 ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਆਰਟੀਕਲ 3 ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਲੀਨ ਜਾਂ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਓ ਜਾਂ ਬਦਲੋ। …

276. ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ, ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਬੋਚਚ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ

ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਘਟਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ — ਚਾਹੇ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ/ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਕਿ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਪੱਖਪਾਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਵਧਾਨ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਵਾਦ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ — ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਸੀ. ਸੇਤਲਵਾਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਟੈਗੋਰ ਲਾਅ ਲੈਕਚਰਾਂ "ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੰਬੰਧ" (ਈਸਟਰਨ ਲਾਅ ਹਾਊਸ, ਕੋਲਕਾਤਾ, 1974) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੰਡ, ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੰਬੰਧ, ਕਰਾਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ — ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ — ਬਸ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਝੁਕਾਅ ਹੈ [ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ], ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 540)। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

45.ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕੁਲਦੀਪ ਨਾਇਅਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2006) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਰਵਾਇਤੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਵਿਭਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੱਚਾ ਸੰਘ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈਸ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2017) 12 SCC 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ XIII ਤੱਕ। ਡਾ: ਟੀ.ਐਸ. ਠਾਕੁਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੰਘੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨ. ਪੈਰਾ 32 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ:-"32. ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਥਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਝੁਕਾਅ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਯੋਗ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸਵਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਕੇਸ15 ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੇਰ੍ਹਾਂ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਸਿੱਕਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ), ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਕਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 366, ਪੈਰਾ 292-94)

"292. ... ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਹਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਨੀਂਹ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਉਹੀ ਰਹੇ। ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਬੋਚਤਾ;

(2) ਗਣਰਾਜ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੂਪ;

(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਚਰਿੱਤਰ;

(4) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੇਵਾਂ;

(5) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ।

293. ਉਪਰੋਕਤ ਢਾਂਚਾ ਮੂਲ ਨੀਂਹ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

294. ਉਪਰੋਕਤ ਨੀਂਹ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ੇਲਤ ਅਤੇ ਗਰੋਵਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।"

47. ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ, ਜੋ ਬਹੁਮਤੀ ਰਾਏ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਨ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 944 ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"944. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਸਵਰੂਪ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਬੋਚਤਾ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ। ਸੰਘੀਵਾਦ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਹਿਸਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਆਵੰਟਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪ੍ਰਭੂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੇ ਸਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀਵਾਦ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ।"

48. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2018) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 501 ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 95, 96 ਅਤੇ 108 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ:-

"95. ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਘੀਵਾਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਾਈਆਂ ਕੇਂਦਰ/ਯੂਨੀਅਨ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਹਨ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਵਿਦਵਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਕੇ.ਸੀ. ਵ੍ਹੇਅਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸੰਘੀਵਾਦ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ/ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਕਾਲੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਵ੍ਹੇਅਰ ਅਨੁਸਾਰ: "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਸਟਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਸੰਘੀ ਹੈ?"

96. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ/ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਕਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

108. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਰਥਾਤ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੋਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸਮਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਚਾਹੇ ਸੰਪੂਰਣ ਸੰਘੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ, ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀਵਾਦ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਬਣਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਰਾਜ ਇੱਕ ਘਟਕ ਇਕਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਅਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।"

49. ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1977) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 592 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 121 ਅਤੇ 122 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦਿੱਤਾ:

"121. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ. ਆਸਟਿਨ ਅਤੇ ਏ.ਐਚ. ਬਰਚ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 622, ਪੈਰਾ 58)

"58. ਮਿਸਟਰ ਆਸਟਿਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਘੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ "ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੇਖਕ, ਮਿਸਟਰ ਏ.ਐਚ. ਬਰਚ (ਦੇਖੋ ਜੀ ਸੰਘੀਵਾਦ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਪੰਨਾ 305), ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ:

... ਆਮ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਖੇਤਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਆਮ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਸ਼ਰਤੀ ਅਨੁਦਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ।"

122. ਅਸੀਂ ਸੰਘੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਥੇ ਉਲਲੇਖਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਰਥ 'ਚ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਜ" ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 239-ਏ.ਏ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਚਛੇਦਾਂ 'ਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

50. ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਵੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 110 ਅਤੇ 111 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ:-

"110. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇੱਕ ਸਿੱਧੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਸੁਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੇਠ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਾਪੂਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਰੇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਬੇਵਜਹ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਧੀਰੇ-ਧੀਰੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਬਲਕਿ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਰਥਾਤ ਨਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਢਾਂਚਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।

111. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ, ਬਦਲੇ 'ਚ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਨਵਯ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਨਵਯ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ/ਸਹਿਯੋਗਾਤਮਕ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

51.ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਵਧਾਰਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਸੀ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 123 'ਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"123. ਇਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਪਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਸੰਘੀਵਾਦ। ਇਸ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਲਪਿਤ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਣਯੋਗ ਹੈ, ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੋਹਰੀਤਾ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੰਡ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਬੋਚਤਾ, ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਪਰ ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਸੰਖੇਪ 'ਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਸਾਉਣਗੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਇਕਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 3 ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ, ਸਰਹੱਦਾਂ ਜਾਂ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਜਾਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ

52. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੇ ਸਖਤ ਸਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੀ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਹਨ (i) ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵੰਡਣਾ, (ii) ਅਜਿਹੀ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵੰਡਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪ ਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ (iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ੰਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ।

53. ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ, ਸਹਿਯੋਗਾਤਮਕ ਸੰਘੀਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਸੰਘੀਵਾਦ ਦੀਆਂ ਅਵਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਲਈ ਰਾਖੀ ਗਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣਾ।

54. ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸੰਘਵਾਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਰਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਅਧੀਨਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੇਸ, ਭਾਵ, ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ। ਲੇਖ 239A ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਚੌਦ੍ਹਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1962 ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ, ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਾਨੂੰਨ. ਸੰਵਿਧਾਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਛੇਦ 239ਏ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਸਦ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨੁਛੇਦ 239A ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਖੁਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਖੁਦ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਜੋ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤੀਹ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਹਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪੁਡੂਚੇਰੀ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਕਲਪ ਸੰਘਵਾਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਾਜ. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ (ਅਰਥਾਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ) ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕਿਉਂ ਚਲਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇ. ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਤਲੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 239 ਏ. ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 239 ਏ. ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਖੁਦ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5

55. ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ''ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ'' ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਏ.ਵੀ. ਡਾਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਗੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1885 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ''ਲਾਅ ਆਫ ਦ ਕੌਂਸਟੀਟਯੂਸ਼ਨ'' ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾਈਸੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-

“.....ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਮੁਕੁੱਟ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਬਚੀਆਂ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰਾਜਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਜਾਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।.....”

56. ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਡਾਈਸੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-

“.....ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪ੍ਰਭੂ ਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ “ਰਾਣੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ” ਹੈ, ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੁੱਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਚੂੰਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਝਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਿੱਸਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਕਿਪਤਤਾ ਅਤੇ

ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੀਏ ਜੋ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਭਾਵ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਕਿਪਤਤਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ।"

57. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾਈਸੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਰਸਮਾਂ, ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ, ਮਹਾਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਪਛਾਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰੀਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਡਾਈਸੀ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਹਨ, ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ। ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ "ਦ ਲਾ ਐਂਡ ਦ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਫਰਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

58. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾਈਸੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਰਵਾਇਤ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾਲ ਸਰ ਕੇਨੇਥ ਵ੍ਹੀਅਰ ਨੇ "ਮਾਡਰਨ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨਜ਼" ਵਿੱਚ ਵਿਚਲਣ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ-

"ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

59. ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ; ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ; ਇਸਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ....."

60. ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਇਹ ਵੀ ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਨੇ ਨਿਮਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ-

"ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਭਿਆਸ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਵਾਇਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਅਭਿਆਸ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਨਿਯਮਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.....

61. ਹੋਰ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

".....ਨਾ ਤਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਉਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਘਰਸਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਜਾਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ....."

62. ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਮਿਸਾਲ ਰਵਾਇਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਜ਼

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ:

".....ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਪੈਣਗੇ: ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਸਾਲਾਂ ਕੀ ਹਨ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਨ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਨਿਯਮ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਮਿਸਾਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਜਹ ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਧ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

63. ਸਰ ਆਇਵਰ ਜੇਨਿੰਗਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1993) 4 SCC 441 (ਪੈਰਾ 346)। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 17.07.1947 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ 14 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ, ਸਰਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਸਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ:

“ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ;

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ....; ਪਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਹੁਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਤ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਦਨ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।"

64. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਡਿਊਲ IIIA ਨੂੰ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੰਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਡੀਫਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਟੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮਾਚਾਰੀ ਨੇ 11.10.1949 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਡਿਊਲ IIIA ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਡਿਊਲ IV ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਉੱਤੇ, ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮਾਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਟੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮਾਚਾਰੀ ਜਦੋਂ ਸਮਝਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ;

"ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਟੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮਾਚਾਰੀ: ....ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲ IIIB ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ IV ਨੂੰ ਵੀ ਜੋ ਮਸੌਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ...."

65. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਵਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ

ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

66. ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਗਿਆਨ ਵੀ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਜੌਨ ਅਲੈਕਜੈਂਡਰ ਜੇਮਸਨ ਨੇ 'ਇੱਕ ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼ ਆਨ ਕੰਸਟੀਚੂਸ਼ਨਲ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨਜ਼' ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ: "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ; ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਪਰਮੁੱਖ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੰਵੈਨਸ਼ਨ ਰਾਜ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

67. ਲਿਓਨਿਡ ਸਿਰੋਤਾ ਆਪਣੇ ਲੇਖ 'ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਵੱਲ' ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ:

"ਉਹ ਮੁੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਅਤੇ ਜੋ 'ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਦਾਂਤ' ਜਾਂ ਦਿਨ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

68. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਅਤੇ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉੱਚੇਰੇ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਦਾ ਹੈ।

69. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿੱਚ ਯੂ.ਐਨ.ਆਰ. ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, (1971) 2 SCC 63, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 75(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੰਮੇਲਨ, ਹਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 75(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਤੋਂ। ਪੈਰੇ 3 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"3.....ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਕੀਰਣ ਬਿੰਦੂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ 27 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੀ ਭੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 75(3) ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 75(3) ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਚਛੇਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਨਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੈਬਿਨੇਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"41. ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਹਿਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਸਮੇਤ ਸੰਕਲਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਸਾਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਪਰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।"

70. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਣਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441, ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਵਾਇਤਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਲਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 340 ਅਤੇ 341 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"340. ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰ ਘਟਨਾਵਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਕਸਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਹ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਚਾਹੇ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਣਕਹਿਆ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਵਿਵੇਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਵਾਇਤਾਂ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ, ਨਿਯਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਉੱਤੇ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਜਾਂ ਨਹਿਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇ.ਸੀ. ਵ੍ਹੇਅਰ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਮਾਡਰਨ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨਜ਼ (1967 ਐਡਨ.) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਅਕਸਰ ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਰਵਾਇਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

341. ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ — ਸ਼ਾਇਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਕੋਲਿਨ ਆਰ. ਮੁਨਰੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਇਨ ਕੰਸਟੀਟਯੂਸ਼ਨਲ ਲਾ (1987 ਐਡਨ.) ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਿਤੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਵਾਇਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਹਨ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਈਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਰੌਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ

ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਹ 'ਵਰਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ

ਵਿਧਾਨ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ

ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਘਰਾਣਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਵਿੱਚ, ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ,

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕੌਮਵੈਲਥ ਦੇ ਹੋਰ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ।"

71. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਕੰਮ ਇੱਕ 'ਮਿਸਾਲ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਸਿਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਜੋ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰ ਡਬਲਿਊ. ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਦੁਆਰਾ 'ਦ ਲਾ ਐਂਡ ਦ ਕੰਸਟੀਟਯੂਸ਼ਨ' ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 345 ਅਤੇ 346 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"435. ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਕੰਮ ਇੱਕ 'ਮਿਸਾਲ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਸਿਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਜੋ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹਨ।

346. ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਜ਼ ਨੇ ਦ ਲਾ ਅਤੇ ਦ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ, ਪੰਜਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, (1959) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਹਨ; ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਸਾਲਾਂ ਕੀ ਹਨ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਨ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਨਿਯਮ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਮਿਸਾਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਧ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।"

"351. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗਹਰਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਸੀ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਰਵਾਇਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ" ਕੇ.ਸੀ. ਵ੍ਹੇਅਰ ਨੇ ਮਾਡਰਨ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ (1966 ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਤੱਥਾਤਮਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਵਾਇਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਧਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪਾਲਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ।" 353. ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ "ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ" ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ "ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਪਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੱਧਕਾਰੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਵਾਇਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਰਵਾਇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ "ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ" ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

73. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 357 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

357. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ [124(2) ਅਤੇ 217(1)] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਟੈਸਟ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਰ ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ: (ਕ) ਪੂਰਵ ਉਦਾਹਰਣ ਕੀ ਹਨ? (ਖ) ਕੀ ਪੂਰਵ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਨ?, ਅਤੇ (ਗ) ਨਿਯਮ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ?

74. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਦੱਸ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1985, 1990, 1996, 2006 ਅਤੇ 2011 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 2001 ਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦੱਸਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਐਤਰਾਜ਼ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

75. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮਝਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ 20.11.2018 ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟੇਬਲਰ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹਨ:

ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਮਜਦਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ

ਕੇਂਦਰ ਖੇਤਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

1985 ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਂਗਰਸ ਫਾਇਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ

1990 ਕਾਂਗਰਸ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਐਲ.ਜੀ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਤੇ

1995 ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਾਮ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ। ਬਾਕੀ ਨਾਮ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਮ.ਓ. ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੈਨਲ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਕਹੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

1997 ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. 3 ਐਮ.ਐਲ.ਏ. 'ਚੋਂ ਦੋ ਐਲ.ਜੀ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਤੇ।

2001 ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨਹੀਂ। ਐਲ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਲਾਭ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਜਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

2005 ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਰੇ 3 ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਜੀ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਨਾਮਜਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

2007 ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਰੇ 3 ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਜੀ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਨਾਮਜਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

2014 ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਐਨ.ਆਰ. ਕਾਂਗਰਸ ਐਲ.ਜੀ. ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਮਜਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

2017 ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਰੇ 3 ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਜੀ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਨਾਮਜਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

76. ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 1990, 1997, 2005, 2007 ਅਤੇ 2014 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲ.ਜੀ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 1995, 2001 ਅਤੇ 2011 ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

77. ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਨਾਮ ਸੁਝਾਏ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਨਾਮ ਸੁਝਾਏ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਾਮ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 26.07.1995 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 12.08.1995 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਾਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

78. ਹੁਣ ਅਸੀਂ 2001 ਦੇ ਸਾਲ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਭੇਜੀ ਕਿ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਾਲ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 08.08.2001 ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ 21.09.2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟ ਜਮਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ:

"9. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਸਾਲ 2001, 2002 ਅਤੇ 2003 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ।

79. ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 2014 ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2017 ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 16.08.2016 ਨੂੰ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੋਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਖਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 02.09.2014 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਨਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਚਾਰ ਮੁੱਦੇ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਸਨ: ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1: ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2: ਕੀ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਐਲ.ਜੀ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3: ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਾ I ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਐਸੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਜੀ. ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ/ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਐਲ.ਜੀ. ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ?

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4: ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

80. ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ 15.11.2016 ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਨੂੰ "ਪਾਓ" ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਐਸ.ਜੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ." ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ 29.11.2016 ਨੂੰ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1, 2, 3 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"5. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

i. ਪੁੱਛਗਿੱਛ (ਸੀ): ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ "ਮੇਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ii. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (iii): ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਵੇ।

iii. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (iii): ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ii) ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਮਿਨਿਸਟਰ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਜੀ. ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

iv. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (iv): ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਗੈਰ-ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 4 ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

81. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 20.06.2017 ਨੂੰ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। 23.06.2016 ਨੂੰ ਮਸੌਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

82. 1985 ਤੋਂ 2017 ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਰ ਡਬਲਿਊ. ਆਈਵਰ ਜੈਨਿੰਗਸ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰਮੂਲੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਟੈਸਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੜ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: "ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਪੈਣਗੇ; ਪਹਿਲਾ, ਮਿਸਾਲਾਂ ਕੀ ਹਨ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਨ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਨਿਯਮ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਮਿਸਾਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲੜੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਧ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।"

83. ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਗੇ ਜੋ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹੈ "ਪੂਰਵ ਮਿਸਾਲਾਂ ਕੀ ਹਨ?". ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲ.ਜੀ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ। ਪਰ 1995 ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਾਮ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਾਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 2001 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2011 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

84. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਟੈਸਟ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੈ "ਕੀ ਪੂਰਵ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਨ?". ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟੈਸਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਇੱਕਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਐਲ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲ.ਜੀ. ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਨਾਮਾਂ ਲਈ ਪੁੱਛ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਐਲ.ਜੀ. ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਾਮ ਸੁਝਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਜਾਂ ਨਾਮ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਮਿਸਾਲ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲ.ਜੀ. ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇੱਕੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਬਲਕਿ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਣ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਐਲ.ਜੀ. ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਇਨਪੁਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

85. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 648। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਈ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 37(i) ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"37(i) ਕੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਹ ਪੰਜ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵਿਧਾਨਕ/ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਜੌਇੰਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜੇ ਸੋਧ ਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਜੋ ਕਿਸੇ 'ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ' ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

86. ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੰਸਦ (ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1959 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 2006 ਦੇ ਐਕਟ 31 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਭ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ, ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਸੀ 2006 ਦੇ ਐਕਟ 31 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੈਰਾ 79 ਵਿੱਚ:

"79. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਗਵ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1955 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਲਾਭ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਜੌਇੰਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਇ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਵਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨਕ ਜਾਂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਖਾਸ ਸੋਧ ਲਈ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ।"

87. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਿਵਾਏ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਬਿਜਨਸ ਆਵੰਟਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਨਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਿਯਮਾਂ, 1961 ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਦੇ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਵਿਟੀਏਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ।

88. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਥਾ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6

89. ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਅਪਵਾਦ ਲਿਆ ਹੈ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ (iv), ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"(iv) ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਦੱਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਉਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਓ.ਆਈ. ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2(1)(b) ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ (ਬੀ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ 'ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪਾਰਟੀ' ਨਹੀਂ।"

90. ਅਸੀਂ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਸੁੰਦਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਏ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਢੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਿਜਨਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 77(3) ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1974) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 831 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 29 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"29. ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸ਼ਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਪਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਸਿਵਾਏ ਉਸਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 123 ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਸਿਵਾਏ ਉਸਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 213 ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 53(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 154(1) ਅਧੀਨ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 77 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (3) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 77 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਚਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (3) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 77 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ "ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

91. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 77(3) ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਰੁਟੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਟ, 1963 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1963 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5(iv) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਬਲਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 7

92. ਇੱਕ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਵੱਲੋਂ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਾਮਜ਼ਦ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਨਹੀਂ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239A ਜੋ ਕਿ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, (i) ਚਾਹੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ; (ii) ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 239 ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1963, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤੀਹ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇ.

1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ, ਆਪਣੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਨੁਸਾਰ। "ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ" ਦਾ ਭਾਵ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਹੁੰਆਂ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀਆਂ ਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

93. ਧਾਰਾ 12 ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

12. ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ, ਸਭਾ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕੋਰਮ।

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਪਸਥਿਤ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

(2) ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਯਕ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ।

(3) ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੋਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੰਨ, ਨੇ ਬੈਠਕ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

(4) ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਮ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

(5) ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੋਰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਭਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰੇ ਜਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਤਬ ਤਕ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰੇ ਜਦ ਤਕ ਕੋਰਮ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

94. ਧਾਰਾ 12(1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਉਪਸਥਿਤ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਉਪਸਥਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵੇਂ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 12(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 12(1) ਸ਼ਬਦ "ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ", ਸ਼ਬਦ "ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ" ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਜਟ 'ਤੇ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਿਬਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹਨ। ਹੋਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਪਸਥਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਿੱਚ, ਸਪੀਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੋਟ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਹੀ ਸਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਮੇਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਿਬਲ ਦੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਬਜਟ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4), ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਸ਼ਬਦ "ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ" ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਸਿਬਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਬਜਟ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

95.ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਦੇ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਸਿਵਾਏ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੋ ਇੱਥੇ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 5 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉਠਾਉਣਗੀਆਂ।

ਅਪੀਲਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate